

BYLA I-3997-463/2018

Dėl sprendimo panaikinimo

1Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Broniaus Januškos, Jolantos Malijauskienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja) ir Donato Vansevičiaus,

2dalyvaujant pareiškėjui A. B. (A. B.),

3teismo vertėjai Ingridai Kisieliūtei,

4viešame teismo posėdyje (vaizdo konferencijos būdu) žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo A. B. skundą atsakovui Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos dėl sprendimo panaikinimo.

5Teisėjų kolegija

Nustatė

6Pareiškėjas A. B. (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu (b. l. 9–10), prašydamas panaikinti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – ir Departamentas) 2018 m. liepos 11 d. raštą Nr. 2S-2179 „Dėl 2018-06-19 prašymo nagrinėjimo“ (toliau – ir Raštas) ir priimti naują sprendimą, leidžiantį pareiškėjui atlikti likusią bausmės dalį Vokietijos Federacinėje Respublikoje, pagal pareiškėjo ir jo šeimos gyvenamąją vietą.

7Skunde paaiškinta, kad pareiškėjas yra Rusijos Federacijos pilietis, tačiau paskutinius 10 metų, turėdamas nuolatinį leidimą gyventi, gyveno Vokietijos Federacinėje Respublikoje, ten yra sukūręs šeimą. Turėdamas visas Europos Sąjungos piliečiui suteikiamas teises, pareiškėjas ir kreipėsi į Departamentą su prašymu, kad jam būtų suteikta galimybė atlikti likusią bausmės dalį valstybėje, kurioje yra jo šeima, t. y. Vokietijos Federacinėje Respublikoje. Pareiškėjas nesutinka su Raštu, teigdamas ir tai, kad Departamentas nepagrįstai, spręsdamas jo prašymą, rėmėsi sutartimi su Rusijos Federacija, nes jo atžvilgiu turėjo būti remiamasi sutartimi su Vokietijos Federacijos Respublika.

8Teismo posėdyje pareiškėjas palaikė skunde išdėstytus argumentus ir prašė skundą tenkinti visiškai.

9Atsakovas Departamentas atsiliepimu į pareiškėjo skundą (b. l. 20–21) nesutiko su juo ir prašė pareiškėjo skundą arba nutraukti, arba atmesti kaip nepagrįstą. Atsiliepime nurodoma, kad nei Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo (toliau – ir Įstatymas), reglamentuojantis sprendimų dėl laisvės atėmimo bausmės perdavimo kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms tvarką ir sąlygas, nei minėtų sprendimų perdavimą reglamentuojanti Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos 2002 m. spalio 4 d. sutartis nenustato, kad Departamentas yra kompetentingas spręsti klausimą dėl sprendimų dėl laisvės atėmimo bausmės perdavimo kitoms valstybėms. Todėl, atsižvelgus į tai, skundžiamu Raštu pareiškėjui buvo išaiškinta, kad dėl galimybės būti perkeltam į kitą valstybę narę reikia kreiptis į pataisos įstaigą.

10Teismo posėdyje Departamento atstovas nedalyvavo, apie teismo posėdžio datą, vietą ir laiką pranešta tinkamai (b. l. 39).

11Teisėjų kolegija

12konstatuoja:

13Byloje kilęs ginčas dėl Rašto, kuriuo atsisakyta tenkinti pareiškėjo prašymą perkelti jį atlikti likusią laisvės atėmimo bausmę į Vokietijos Federacijos Respubliką, teisėtumo ir pagrįstumo.

14Rašytiniais bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas kreipėsi į Departamentą su 2018 m. birželio 19 d. prašymu (b. l. 47, vertimas į lietuvių kalbą – b. l. 48), kuriuo, be kita ko, prašė priimti ir užregistruoti šį oficialų jo pareiškimą bei suteikti pareiškėjui galimybę atlikti įkalinimo bausmę pagal gyvenamąją vietą (Vokietijoje). Išnagrinėjęs šį pareiškėjo prašymą, Departamentas priėmė skundžiamą Raštą (b. l. 27), kuriame nurodė, kad Lietuvos Respublikos ir Rusijos Respublikos sutartyje „Dėl asmenų, nuteistų laisvės atėmimu, perdavimo likusiai bausmei atlikti“ nėra nustatyta, kad Rusijos Federacijos, kuri nėra Europos Sąjungos valstybė narė, pilietis gali būti perkeltas į vieną iš Europos Sąjungos valstybių narę atlikti tolesnę laisvės atėmimo bausmę. Taip pat nurodyta, kad, norėdamas gauti informaciją apie jam paskirtos bausmės vykdymą ir galimybę būti perkeltam į kitą valstybę narę, visų pirma pareiškėjas turi kreiptis į pataisos įstaigą, kurioje yra laikomas, administraciją, ir tik negavęs reikiamos informacijos, kreiptis į Departamentą. Teismo posėdyje pareiškėjas nurodė, kad kreipėsi su žodiniu prašymu į Vilniaus pataisos namų administraciją, tačiau jam buvo atsakyta, kad Vilniaus pataisos namai neturi kompetencijos spręsti jo prašymą, todėl jam buvo pasiūlyta kreiptis į Departamentą. Taip pat pareiškėjas nurodė, kad šiuo skundu siekia, jog Departamentas oficialiai kreiptųsi į Vokietijos Federaciją su prašymu dėl jo

perkélimo. Teismo posėdyje pareiškėjas taip pat patikslino, kad leidimo gyventi Vokietijoje galiojimas šiuo metu yra pasibaigęs.

15Nagrinėjamu atveju pareiškėjas yra nepatenkintas skundžiamu Raštu, kuriuo, jo nuomone, nepagrįstai buvo atsisakyta perkelti jį atlikti likusią laisvės atėmimo bausmę į Vokietijos Federacijos Respubliką. Rašte pateikta Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos Respublikos sutarties „Dėl asmenų, nuteistų laisvės atėmimu, perdavimo likusiai bausmei atlikti“ nuostatų analizė ir nurodyta pareiškėjui, kad jis, norėdamas gauti informaciją apie jo paskirtą bausmę vykdymą ir galimybę būti perkeltam į kitą valstybę, visų pirma turi kreiptis į pataisos įstaigą, kurioje yra laikomas, o negavęs reikiamos informacijos, turėtų kreiptis į Departamentą. Byloje pateiktos Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos Respublikos sutarties „Dėl asmenų, nuteistų laisvės atėmimu, perdavimo likusiai bausmei atlikti“ (b. l. 28–32) preambulėje nurodyta, kad ši sutartis sudaryta, be kita ko, siekiant suteikti galimybę asmenims, kuriems dėl jų padaryto nusikaltimo atimta laisvė, atlikti bausmę valstybėje, kurios piliečiai jie yra arba kurioje yra jų nuolatinė gyvenamoji vieta. Šios sutarties 5 straipsnyje nustatyta, kad kompetentingos institucijos, atsakingos už šios sutarties vykdymą Lietuvoje yra Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Atitinkamai šios sutarties 3 straipsnyje nustatyta, kad asmuo, norėdamas būti perduotas atlikti bausmę kitoje valstybėje, turi teikti prašymą kompetentingą instituciją.

16Departamentas yra viešojo administravimo subjektas, kuris savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAĮ) nuostatomis, sudarančiomis prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje (VAĮ 1 straipsnis). Nagrinėjamos administracinės bylos kontekste aktualios VAĮ 2 straipsnio 14 ir 15 dalys, kurios apibrėžia prašymo ir skundo sąvokas. Atitinkamai, prašymas suprantamas kaip su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant suteikti administracinę paslaugą, priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus, o skundas – asmens rašytinis kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti. Įvertinus pareiškėjo kreipimąsi į Departamentą, spręstina, kad toks kreipimasis atitinka prašymo apibrėžimą, nes pareiškėjas juo negina savo pažeistų teisių, o prašo atlikti, jo nuomone, Departamentui suteiktus įgaliojimus, t. y. suteikti pareiškėjui galimybę atlikti įkalinimo bausmę pagal gyvenamąją vietą. VAĮ 14 straipsnis reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose tvarką. Vadinasi, Departamentas, nagrinėdamas pareiškėjo prašymą, turėjo vadovautis minėtame straipsnyje nustatytais reikalavimais ir tvarka. Atitinkamai minėto straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad, jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Kaip matyti, nagrinėjamu atveju Departamentas, nebūdamas kompetentinga institucija, galinti spręsti dėl prašymų dėl bausmės atlikimo kitoje valstybėje, vis dėlto priėmė Raštą, kuriuo neperdavė šio klausimo spręsti institucijai pagal jos kompetenciją.

17Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija, vadovaudamasi aptartu teisiniu reguliavimu ir VAĮ 8 straipsnio nuostatomis, kurios reiškia, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla negali pažeisti teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai turi būti pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. balandžio 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A756-422/2009, 2017 m. balandžio 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-426-556/2017, 2018 m. gegužės 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2279-1062/2018 ir kt.) sprendžia, kad nagrinėjamu atveju Departamentas VAĮ 14 straipsnyje nustatyta tvarka turėjo perduoti spręsti pareiškėjo prašymą kompetentingai institucijai, o ne priimti skundžiamą Raštą.

18Todėl skundžiamas Raštas naikintinas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 91 straipsnio 1 punkto pagrindu, kaip neteisėtas iš esmės, tai yra savo turiniu prieštaraujantis aukštesnės galios teisės aktui.

19Teisėjų kolegija pažymi, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra išaiškinęs, kad teismas, vykdydamas teisingumą, neatlieka ir iš esmės negali perimti viešojo administravimo subjekto funkcijų bei išspręsti klausimą, kurį pagal kompetenciją priklauso nagrinėti viešojo administravimo institucijai (žr. 2009 m. rugsėjo 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A146-603/2009 ir kt.). Atsižvelgus į tai, kad byloje nėra duomenų, jog pareiškėjas būtų kreipęsis į kompetentingą instituciją, pareiškėjo skundo reikalavimas priimti naują sprendimą, leidžiantį pareiškėjui atlikti likusią bausmės dalį Vokietijos Federacinėje Respublikoje, pagal pareiškėjo ir jo šeimos gyvenamąją vietą atmestinas kaip nepagrįstas.

20Dėl nurodytų motyvų pareiškėjo skundas tenkintinas iš dalies.

21Šiuo atveju pareiškėjui išaiškintina, kad turėdamas objektyvių duomenų apie jo nuolatinę gyvenamąją vietą Vokietijos Federacijos Respublikoje, jis turi teisę kreiptis į Teisingumo ministeriją arba į Lietuvoje esančią Vokietijos Federacijos Respublikos ambasadą su pageidavimu (prašymu) perkelti jį atlikti likusią laisvės bausmę į Vokietijos Federacijos Respubliką.

22Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 84 straipsniu, 86–88 straipsniais, 132 straipsnio 1 dalimi ir 133 straipsniu,

Nutarė

23Pareiškėjo A. B. (A. B.) skundą tenkinti iš dalies.

24Panaikinti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2018 m. liepos 11 d. raštą Nr. 2S-2179 „Dėl 2018-06-19 prašymo nagrinėjimo“.

25Kitą skundo dalį atmesti kaip nepagrįstą.

26Sprendimas per vieną mėnesį nuo jo paskelbimo apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant šiam teismui tiesiogiai arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.